МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра цивільного права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЮРИДИЧНІ ОСОБИ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Міжнародне та європейське право»

Спеціальність D8 «Право»

Галузь знань D «Бізнес, адміністрування та право»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Юридичні особи в цивільному праві
Викладач (-і)	Зеліско Алла Володимирівна, доктор юридичних наук, завідувач кафедри цивільного права, професор
Контактний телефон викладача	(0342) 596130
E-mail викладача	alla.zelisko@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі здобувачами, *розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри* https://kcp.pnu.edu.ua/informatsiia-shchodo-navchalnoho-protsesu/. Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту щодо індивідуальних науково-дослідних завдань.

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є відповідний інститут цивільного права, а також практика реалізації норм законодавства України та країн ЄС, що регулюють порядок створення, діяльності та припинення юридичних осіб відповідно до традицій континентальної правової системи, а також вплив останньої на вітчизняне законодавство та доктрину.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Загальні положення про юридичні особи в континентальній та англо-американській правових системах: вплив на вітчизняну доктрину та законодавство.

Змістовий модуль 2. Правовий статус окремих видів юридичних осіб згідно із традиціями континентальної правової системи.

Інститут юридичних осіб пройшов складний процес еволюції в межах базових світових правових систем і в сучасних умовах глобалізації продовжує трансформуватися відповідно до процесів універсалізації та адаптації. Юридичні особи є максимально придатною конструкцією для реалізації діяльності у всіх сферах суспільного життя. Така оптимальність для використання конструкції юридичної особи у різних сферах суспільних відносин визначається такими факторами, які відокремленість майнова юридичної особи, можливість обирати максимально зручну для засновників організаційно-правову форму поміж переліку пропонованих законодавцем альтернативних форм.

Сучасні процеси глобалізації спонукають до розгляду сучасних правових інститутів у розрізі євроінтеграційних процесів, а тому вивчення інституту юридичних осіб у цивільному праві є ефективним із врахуванням основних положень не лише вітчизняного законодавства та судової практики, але і особливостей правового регулювання юридичних осіб у світовому співтоваристві.

Основними джерелами цього цивільно-правового інституту виступають: Цивільний та Господарський кодекси України, закони України «Про акціонерні товариства», «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», «Про кооперацію», «Про міжнародне приватне право», «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань», «Про інститути спільного інвестування»,

«Про споживчу кооперацію», «Про банки і банківську діяльність», «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність» та низка інших законів та підзаконних нормативних актів. Окрім того, враховуючи євроінтеграційні процеси, до джерел, які знаходяться в основі такого інституту є ряд актів ЄС, зокрема, Treaty on the Functioning of the European Union (Consolidated version 2016) - OJ C 202 (2016); Charter of Fundamental Rights of the European Union (2016) - OJ C 202 (2016); Statute for a European Company (Societas Europaea, SE); Worker involvem ent in the European Company (Societas Europaea, SE) Council Directive 2001/86/EC of 8 October 2001; Statute for a European Cooperative Society Council Regulation (EC) No. 1435/2003 of 22 July 2003 on the Statute for a European Cooperative Society (SCE); European Model Companies Act, а також нормативні акти окремих держав-членів ЄС тощо.

Дисципліна «Юридичні особи в цивільному праві» є складовою частиною підготовки фахівців у галузі юриспруденції. Вивчення дисципліни дозволить сформувати у здобувачів системні і комплексні знання стосовно поняття юридичної особи відповідно до сучасних трендів континентальної та англо-американської правових систем; особливостей регулювання статусу окремих видів юридичних осіб, порядку їх виникнення, зміни і припинення тощо. Засвоєння здобувачами знань в сфері юридичних осіб забезпечить формування у здобувачів базових уявлень про традиції регламентації інституту юридичних осіб у континентальній та англо-американській правових системах, а також навиків щодо практичного застосування норм законодавства у вітчизняних реаліях, які регулюють правовий статус окремих їх видів.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Юридичні особи в цивільному праві» є формування у здобувачів здатності розв'язувати складні спеціалізовані завдання у сфері юридичних осіб у цивільному праві на підґрунті глибинного розуміння природи юридичних осіб, їх системи та особливостей реалізації ними правосуб'єктності для професійного застосування вітчизняного законодавства та розуміння трендів регулювання юридичних осіб у континентальній та англо-американській правових системах.

Основними цілями вивчення дисципліни «Юридичні особи в цивільному праві» є набуття здобувачами знань та розуміння змісту норм вітчизняного законодавства та законодавства держав європейської спільноти у сфері діяльності юридичних осіб, формування умінь та навичок щодо самостійного розв'язання практичних проблем, які виникають у процесі застосування норм законодавства щодо діяльності юридичних осіб.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Фахові компетентності:

СК 2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.

СК 6. Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК 12. Здатність аналізувати глобальні, міждержавні, державні, регіональні та локальні правові

проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

СК 13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ, які мають міжнародне чи національне значення

Програмні результати навчання:

ПРН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

ПРН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та

принципи функціонування національної правової системи.

ПРН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

ПРН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
4	D8 Право	2	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Змістовий модуль 1. Загальні положення про юридичні особи в континентальній та англо-американській правових системах: вплив на вітчизняну доктрину та законодавство.			
Тема 1.Становлення, поняття та ознаки юридичних осіб як учасників цивільних правовідносин в континентальній та англо-американській правових системах	2	2	7
Тема 2. Юридичні особи публічного права в континентальний та англо-американській правових системах.	2	2	7
Тема 3. Товариства (партнерства) та компанії (корпорації): класифікації континентальної правової системи і особливості застосування їх в Україні.	2	2	6
Тема 4. Створення юридичних осіб згідно із традиціями континентальної та англо-американської правових систем.	-	2	6
Тема 5. Припинення юридичних осіб згідно із традиціями континентальної та англо-американської правових систем		2	6
Змістовий модуль 2. Правовий статус окремих видів юридичних осіб згідно із традиціями континентальної правової системи.			
Тема 6. Підприємницькі союзи (компанії) у континентальній правовій системі.	2	2	7
Тема 7. Непідприємницькі союзи (компанії) у континентальній правовій системі.	2	2	7
Тема 8. Інститут установ згідно: базові підходи європейської доктрини і практики та реалізація їх в умовах України.	2	2	7
Тема 9. Розвиток та основні підходи до регулювання кооперативів у межах континентальної правової системи.	-	2	7
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни	
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни визначається п. 2.6. Методичних рекомендацій до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у Навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затверджених Вченою радою ННЮІ ПНУ імені Василя Стефаника, протокол № 13 від 27.06.2024 р. – текст розміщений на сайті Інституту https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2024/11/metodychni-rekomendatsii-pro-poriadok-otsiniuvannia-uspishnosti.pdf Підсумковий бал з навчальної дисципліни, яка завершується заліком, розраховується та виставляється викладачем на останньому семінарському (практичному, лабораторному) занятті та складається з суми підсумкового балу за семінарські (практичні, лабораторні) заняття (максимально 45 балів), балу за модульну контрольну роботу (максимально 50 балів), балу за самостійну роботу (максимально 5 балів) та балу за індивідуальну роботу та/або участь у науковій роботі (максимально 10 балів) і в сукупності становить максимально 100 балів (п. 2.6.1. Методичних рекомендацій).
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання всіма здобувачами однієї письмової модульної контрольної роботи. Модульна контрольна робота виконується на останньому семінарському занятті та охоплює два змістових модулі. На контрольну виноситься 1 описове завдання, яке оцінюється в 20 балів, 2 коротких запитання нормативного змісту, які оцінюються по 10 балів, і терміни, які оцінюються у 10 балів. Максимальний бал за модульну контрольну роботу становить 50. Для отримання додаткових балів здобувачі можуть виконувати індивідуальну роботу та/або брати участь у науковій роботі (максимально 10 балів). Види та приклади підготовки індивідуальних завдань знаходяться в Методичних вказівках для підготовки до семінарських занять, що розміщені на сайті кафедри https://kcp.pnu.edu.ua/op-магістр/navchalno-metodychni-materialy/
Семінарські заняття	Система оцінювання семінарських занять передбачає, що поточні оцінки успішності (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно») – виставляються під час проведення семінарських (практичних) занять. Підсумковий бал за семінарські (практичні, лабораторні) заняття (максимально 45 балів) виставляється здобувачу в кінці семестру за результатами роботи на семінарських (практичних, лабораторних) заняттях, самопідготовки і є середнім арифметичним (заокругленим до сотих) всіх отриманих оцінок за семінарські (практичні, лабораторні) заняття, самостійну роботу, в тому числі оцінок за відпрацьовані заняття, помноженим на коефіцієнт 9 (заокругленим до цілого). Система оцінювання семінарських занять визначена пп. 3.1.1.3., 3.1.1.4 та 2.6.2. Методичних рекомендацій до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у Навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. (протокол № 13 від 27 червня 2024 року) https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2024/11/metodychni-rekomendatsii-pro-poriadok-otsiniuvannia-uspishnosti.pdf

Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань здобувачів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються Розділом 3 Методичних рекомендацій до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у Навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Здобувачу денної форми навчання допускається до виставляється залік за умови виконання всіх видів робіт, передбачених навчальною програмою. Наявність хоча б одного пропущеного і невідпрацьованого семінарського заняття є підставою для не допуску здобувача до здачі екзамену та не виставлення заліку (п. 3.2.2. Методичних рекомендацій).
Підсумковий контроль	Підсумковий контроль – залік. Якщо здобувач виконав усі види робіт, передбачені Силабусом та набрав за результатами семестрового (поточного) контролю не менше 50 балів, то набраний ним бал зараховується як підсумковий контроль (залік). Перескладання семестрового заліку проводиться окремим заняттям за е-розкладом в письмовій, усній чи змішаній формі здобувачами, які одержали після виставлення заліку «не зараховано» (нижче 50 балів) або мали на день виставлення заліку невідпрацьовані пропущені заняття (за умови їх відпрацювання). Залік проводиться в письмовій формі та передбачає виконання письмової залікової роботи. Заліковий білет включає три питання теоретичного характеру та термінологічне завдання. Описові питання оцінюються у 15 балів кожне і термінологічне завдання – у 5 балів. Максимальний бал за залікову роботу – 100. Залік також може проводитися у тестовій формі з використанням технологій дистанційного навчання на платформі https://d-learn.pnu.edu.ua/, що передбачає розв'язання 20 тестових завдань різної складності, кожне з яких оцінюється у 5 бали. Інші питання порядку та організація контролю знань здобувачів визначаються Розділом 3 Методичних рекомендацій до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у Навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL: https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2024/11/metodychni-rekomendatsii-pro-poriadok-otsiniuvannia-uspishnosti.pdf

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Планується виконання здобувачами модульної контрольної роботи, письмових тестових завдань за темами, винесеними на самостійне опрацювання (перелік міститься в Методичних вказівках для підготовки до семінарських (практичних) занять та забезпечення самостійної роботи), письмових експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо, а також додаткових письмових індивідуальних завдань (за вибором здобувача) – *Методичні вказівки розміщені на сайті кафедри* https://kcp.pnu.edu.ua/op-магістр/navchalno-metodychni-materialy/

Академічна доброчесність:

Очікується, що здобувачі будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського

національного університету імені Василя Стефаника. URL: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі здобувачі відвідають лекції і практичні заняття навчальної дисципліни.

Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Здобувач зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник навчальної дисципліни віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу здобувача (п. 3.1.2 Методичних рекомендацій до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у Навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.) https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2024/11/metodychni-rekomendatsii-pro-poriadok-otsiniuvannia-uspishnosti.pdf

Неформальна освіта:

Визнання результатів неформальної освіти здійснюється відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (в редакції від 24 листопада 2022 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf

8. Рекомендована література

1. Brenda Hannigan. Company Law (Право компаній). Oxford University Press. 2012. 747 p.
2. Цивільне право (частина загальна). Курс лекцій : навч. посіб. / за ред. І. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2021. 448 с.
3. Жигалкін І. П. Установи як юридичні особи : монографія. Х. : Право, 2010. 168 с.
4. Зозуляк О. І. Непідприємницькі юридичні особи як суб'єкти цивільного права : теоретичний та практичний аспекти : монографія. Тернопіль : Підручники і посібники, 2017. 432 с.
5. Зеліско А.В. Підприємницькі юридичні особи приватного права як суб'єкти цивільних правовідносин: монографія. Івано-Франківськ, 2017. 445 с.
6. Науково-практичний коментар Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю»/ [В.А. Васильєва, В.В. Луць, Л.В. Сіщук та ін.]; за заг. ред. В.А. Васильєвої. Харків: Право. 2020. 336 с.
7. Кологойда О.В., Гарагонич О.В., Дорошенко Л.М. Корпоративне право Європейського Союзу : підручник. Київ : Видавництво Ліра-К. 2023. 392 с.
8. Гнатів О. Юридичні особи публічного права: підходи до розуміння. Law. State. Technology, Вип. 1, 2022. С. 39-45.

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в методичних вказівках, розміщених на сайті кафедри (https://kcp.pnu.edu.ua/op-магістр/navchalno-metodychni-materialy/):

Викладач _____ зав. каф. цив. права Алла ЗЕЛІСКО